SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 148. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, ~~JULY~~ AUGUST 5, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го СЕРПНЯ 1988 Ч. 148. РІК XCV.

ЗВЕРНЕННЯ
СВІТОВОЇ РАДИ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ СКВУ до УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

З початком липня цього року 300 молодих українців з Польщі в дорозі до Риму з нагоди святкувань Тисячоліття вибрали волю і залишилися в Австрії. Їх дальша доля залежить від можливости виїхати на стале перебування до Канади, або до іншої країни. Більшість з них бажає виїхати до Канади. За останні роки українська громада спонзорувала на поселення в Канаді сотки молодих втікачів з Польщі і інших країн східнього блоку.

Тим разом ідуть приготування помогти новому напливові втікачів, але це є зв'язане з великими коштами. На початок процедури спонзорування потрібно мінімум 2,000 дол. на одну особу, що винесе в загальному понад 600,000 дол. Канадський уряд відмовив покрити кошти і тому є конечна потреба і відповідальність цілої української спільноти допомогти тим молодим українцям.

Тому, що їх час перебування в Австрії є обмежений, справа є критична і нагла. Їм грозить депортація до Польщі.

Світова Рада Суспільної Служби звертається до всіх українців складати свої пожертви, а зокрема звертається до українців в ЗСА, Канаді і Австралії. Пожертви треба складати до: 1. Злученого Українсько Американського Допомогового Комітету, 2. Суспільної Служби Українців Канади, 3. Суспільної Опіки при Союзі Українців Австралії.

Зокрема звертаємося з великим проханням до українського духовенства заохотити своїх вірних до щедрих датків. Просимо українські організації перевести збірки між своїми членами, а українські фінансові установи, підприємства і кредитові спілки до щедрих датків. Пожертви треба зложити ще сьогодні, бо завтра може бути пізно.

Віримо, що вислід цієї одноразової збірки буде задовільний. Від цього залежить дальша доля тих молодих українців.

Українські організації і родини, які бажають бути спонзорами, просимо прислати негайно свої зголошення.

За Президію Ради
З. Дуда, голова

Готується видання збірника про українські наукові установи

Торонто (Наукова Рада СКВУ). — У минулому році Наукова Рада при СКВУ заплянувала опрацювати і видати при тісній співпраці з науковими установами, членами Наукової Ради, джерельний збірник про українське наукове життя в діяспорі.

Тематично збірник має охопити історичний розвиток і діяльність українських наукових і високошкільних установ в діяспорі від 1945 року по сьогоднішній день. Також до уваги береться діяльність неукраїнських наукових центрів, зокрема тих, які діють при неукраїнських університетах і займаються дослідженням українознавчої тематики.

На головного редактора збірника запрошено д-ра Олександра Домбровського, видатного вченого, дійсного члена НТШ, УВАН і УІТ.

З жалем приходиться ствердити, що досі документація діяльности наукових установ в Европі, Канаді, Австралії і Америці не є задовільна. Заплянований збірник заповнить поважну прогалину в науковій і довідковій літературі.

Листування в справі збірника слід скеровувати до головного редактора на адресу: Dr. Alexander Dombrowsky, 16 Clinton Terr., Jamaica, N.Y. 11432.

З Фундації „Ценко — добро творити" виплачено понад 23,000 дол. на добродійні цілі

Філядельфія (ю.г.). — На засіданні членів комісії Фундації „Ценко — добро творити", що відбулося 28-го травня ц.р. в будинку філії Українського Католицького Університету, в присутності д-ра Миколи Ценка, розглянено ряд прохань про допомогу та призначено 5, 770 дол. на добродійні цілі: 2,000 дол. 10-ом семінаристам у Бразилії; 1,000 дол. трьом студентам-богословам з Польщі, які студіюють у Римі; 500 дол. на виховання священиків у Югославії, 500 дол. для о. Петра Ґалазди на докторські студії з богословії; 500 дол. для працівника Т-ва Св. Софія Маркіяна Білинського на маґістерські студії; 300 дол. на закуп і пересилку релігійних книжок за Залізну заслону; 200 дол. на поміч українській дітворі в Перемишлі; по 100 дол. на чотири церкви, кожнорічна дотація, — св. Софія, Рим, в Люрді, Франція, в Канберрі, Австралія, і в Ітапара, Бразилія; 100 дол. на новозбудовану церкву в Оттаві, Канада; 100 дол. на Маріянський Музей в Дейтоні, Огайо; 100 дол. — СФУЖО (журнал „Українка в світі"); 70 дол. — пів сторінки у пропам'ятній книжці „Рідної Школи" в Ню Йорку.

У 1987 році з відсотків вище названої фундації виплачено 7,900 дол. на добродійні цілі, а в роках 1985 і 1986 виплачено 9,500 дол. Впродовж чотирьох років з Фундації „Ценко — добро торити" виплачено 23,170 дол. на допомогу українцям в багатьох країнах.

Стипендії й допомоги виплачені в попередніх роках включали: стипендії семінаристам і студентам-богословам і студентам літніх курсів з Польщі, які студіювали в Римі, на гуртожиток, дяковчительські курси, виховання священиків та будову дому молоді в Югославії, катехизацію і будову осередку молоді в Аргентині, Інститут дослідів переслідування релігії в Україні, будову бурси у Білому Борі, виховну діяльність української молоді в Перемишлі, Український Маріянський Музей при Дейтонському університеті, чотири повище названі українські католицькі церкви, СФУЖО (журнал „Українка у світі") та на одноразову допомогу трьом парафіям в Аргентині.

Фундаторами Фундації „Ценко — добро творити", як сма назва вказує, є громадський діяч д-р Микола Ценко і син д-р Олексій. Вони створили цю фундацію у 1982 році з нагоди 90-ліття Блаженнішого Патріярха Йосифа і присвятили її пам'яті дружини і матері Володимири. В грудні 1984 року фундацію побільшено і конкретно закріплено при Т-ві Свята Софія та створено окрему комісію для розподілу відсотків з фундації. Комісія складається з семи членів, а її очолює д-р Роман Осінчук. На бажання фундаторів, вони не є членами комісії, а тільки дорадниками. Під теперішню пору висота фундації становить 72,762 дол.

Прохання про допомогу слід пересилати до комісії на адресу: St. Sophia Religious Ass'n., 7911 Whitewood Road, Philadelphia, Pa. 19117.

В Гантері відзначили Тисячоліття Християнства

Гантер, Н. Й. (м.к.) — В суботу, 16-го липня ц.р., розпочато тут святкування Тисячоліття відправою Молебня, що його відслужив о. Боглан Смик і парох української православної церкви в Гадсоні, о. Іван Куліш, Дияконував о. Богдан Тарнавський із Стемфорду. Торжественна Богослужба була відправлена в неділю, 17-го липня о. Іваном Сидун-Берестецьким з дияконом о. Б. Тарнавським.

У тутешній гуцульській ґраджі відбувся святочний концерт, що його відкрив церковний і громадський староста інж. Володимир Левицький, який закликав визбутися у це Тисячоліття усіх роздорів, як політичних, так і особистих.

Жіночий хор „Барвінок" проспівав могутній гимн на Тисячоліття композитора М. Федоріва на слова Зореслава. В дальшій програмі у виконанні хору прослухано „Аллилуя" Д. Січинського, „Отче Наш" М. Вербицького, „Як сильний, славний Господь Сіоні" Д. Бортнянського. Усі точки зворушували до глибини самим виконанням і приневолювали осмислити тисячолітній акт удержавлення релігії.

Д-р Василь Ленцик доповідав про вплив християнства і священства в Україні, збагативши доповідь цитатами й фактами, часто призабутими, в більшості з життя галицького священства.

Софія Вовк рецитувала свій вірш-монтаж „Присвята 1000-літтю", що запав зворушливо в пам'ять приявних.

Сопрано Марта Кокольська-Мусійчук оновила слухачів сильним враженням виконуючи „Царю небесний", „Під Твою милість".

(Закінчення на стор. 3)

СЛОВТСБУРҐ ОЧІКУЄ 10,000 ПАЛОМНИКІВ НА ВІДПУСТ УСПЕННЯ Й ТИСЯЧОЛІТТЯ

Джерзі Ситі, Н.Дж. (Л. Волянська). — У п'ятницю, 29-го липня ц.р., в редакцію „Свободи" завітали з преважливою справою Сестри Служебниці Непорочної Діви Марії, Сестра Єлена Пашкевич і Сестра Михаїла Якимович, та священики: о. Іван Терлецький і о. Едвард Юнг, — всі четверо відповідальні за організацію й перебіг многолюдної, плянованої на дні від 12-го до 14-го серпня включно, прощі — Успенського Відпусту, присвяченого цього року закінченню Марійського Року та Тисячоліттю Християнізації України-Руси. Дата неділі 14-го серпня — це якраз дата прийняття християнства князем Володимиром і всією Київською Руссю десять століть тому, але ця ж дата цього року має ще одну вагомість, бо якраз 14-го серпня закінчується Марійський Рік, проголошений 12 місяців тому Папою Іваном Павлом II як рік особливого почитання Пречистої Діви Марії, Матері Божої.



Сестри Служебниці Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії — сестра Єлена Пашкевич (з правого боку) і сестра Михаїла Якимович, та священики о. Іван Терлецький (справа) і о. Едвард Юнг, у редакції „Свободи".

У розмові з редакторами щоденника гості в редакції розповіли про глибоку символіку грядучих святкувань, про важливість Відпустових місць, що є цінною частиною української релігійної спадщини, особливо ті, що були під Покровом Богоматері: Гошів, Зарваниця, Почаїв та багато інших, і всі вони освячені вірою, молитвою, покутою та жертвою цілих поколінь.

„Проща до святого місця, — казав о. Іван Терлецький, діловий голова Комітету Тисячоліття Стемфордської Епархії, він же модератор паломництва, — має точно означену ціль. Така проща зосереджується на Бозі, пригадуючи вірним Божу присутність між нами, освідомлюючи нас, що подорож життя ми відбуваємо з Богом та в Його присутності".

Вже 30 років у Словтсбурзі у Віллі св. Марії відбуваються прощі, на яких бачиться по кілька тисяч людей, бо це так природно для українців та американців українського походження почитати в цей особливий спосіб празник Успення Пречистої Діви Марії, і це Матері Божій Діві Марії моляться найбільше українці вже ці 1000 літ, і це якраз в Успенському соборі, згідно з історичним переказом, посланці князя Володимира, шукаючи для Київської Русі найкращої й найвідповіднішої віри християнської, знайшли у Візан-

(Закінчення на стор. 3)

ВИСТАВКА СТАРОДРУКІВ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. заходами прихильників музею Церкви-Пам'ятника тут в днях 5,6,7-го серпня ц.р., в програмі святкувань 1000-ліття Хрищення Руси-України, буде відкрито в Музеї-Пам'ятнику виставку стародруків перших друкарень України: Острога, Ставропогіївського Братства у Львові, Києвопечерської Лаври і Почаїва. Музей відкритий постійно кожної середи, п'ятниці і суботи від год. 10-ої ранку до 3-ої по полудні.

ПОЧИНАЄТЬСЯ СУД НАД СУМГАЇТСЬКИМИ ПОГРОМНИКАМИ

Москва. — Як повідомила прокуратура СССР, після завершення попереднього слідства передані в суд обвинувачувальні матеріяли на 20 осіб, яких обвинувачують з розбійних і хуліганських діях, здійснених в азербайджанському місті Сумгаїті в кінці лютого цього року. Коли в цьому місті сталися криваві міжнаціональні сутички між азербайджанцями і вірменами, зв'язані з рухом вірменського населення Нагірного Корабаху за відокремлення від Азербайджану і приєднання до Вірменії.

В 16-ох кримінальних справах, переданих в суд, фігурують обвинувачення у вбивствах, зґвалтуваннях і бандитизмі, як передало пресове агенство ТАСС. В тому ж повідомленні сказано, що в Сумгаїті у вказаний період були пограбовані і розгромлені 200 приватних квартир і коло 50 культурних і адміністративних установ. Майже 40 авт були пошкоджені, частина з них була спалена.

У повідомленні ТАСС не вказано, де і коли будуть розглядатися справи.

Раніше, 8-го липня, Верховний суд і прокуратура СССР вилучили дану групу справ з відання азербайджанських судових органів і передали їх в суди Російської Федерації, погодившись з доказами вірменських активістів про те, що азербайджанські суди не зможуть бути об'єктивними, розглядаючи обвинувачення азербайджанців в знущанні над вірменами.

Спеціяльний представник Президії Верховної Ради СССР і ЦК партії Аркадій Вольський, якому було доручено відновлення порядку в Нагірному Карабаху, зустрівся у вівторок, 2-го серпня, в столиці області Степанакерті з партійними керівниками Вірменії і Азербайджану С. Арутюняном і А. Везіровим і обговорив з ними „шляхи і методи нормалізації становища в Нагірному Кабараху, а також прискорення економічного і соціяльного розвитку в цій області", як сказано в повідомленні ТАСС. „Недопустимо, що рішення, прийняті партією і урядом, цілком незадовільно виконуються союзними міністерствами і відомствами", — зазначує совєтське пресове агентство.

У СВІТІ

ЕВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА спільнота прийняла рішення про додатковий податок на мідний купорос, що його експортують Совєтський Союз і Болгарія в країни спільноти. На совєтський експорт буде накладатися додаткове 20-відсоткове мито, на болгарський — 39-відсоткове. Ці заходи прийняті тому, що СССР і Болгарія продовжують продавати мідний купорос за демпінгові ціни, тобто ціни, значно нижчі, ніж витрати виробництва, хоч обі ці комуністичні країни раніше зобов'язалися підвищити експортні ціни. Комуністичні держави мають можливість викидати на західні ринки дешеву сировину, бо безпосередні його виробничники — робітники — дістають мізерну платню у порівнянні з заробітками робітників демократичних держав.

ПЛЯКАТ З НАПИСОМ „Ми вимагаємо правди, Катинь, 1940" був прикріплений на пам'ятнику жертвам Варшавського повстання 1944 року, що встановлений на варшавському військовому цвинтарі Повонзки. Тут відбувся жалобний мітинг в пам'ять про загиблих 200,000 учасників повстання і польських старшин, розстріляних у Катинському лісі в 1940 році військами НКВД. У зв'язку з цим викликає зацікавлення повідомлення з Англії про те, що уряд Великобританії вперше відкрито визнав „існування вагомих доказів" відповідальности Совєтського Союзу про загибель польських старшин. Москва — від Сталіна до Горбачова — завжди заперечувала причетність до розстрілу польських старшин у Катинському лісі. Англія, не бажаючи погіршувати відносин зі своїм союзником у війні проти нацистської Німеччини, не хотіла публічно обвинувачувати Совєтський Союз. Тепер позиція англійського уряду змінилася. Цими днями високопоставлений співробітник міністерства закордонних справ Великобританії лодр Гленартур заявив у парляменті про наявність „вагомих доказів відповідальности совєтів за вбивства". „Ми маємо надію, — сказав він, — що спільна совєтсько-польська комісія у справі Катиня вияснить це раз і назавжди".

ГАЗЕТА „ІЗВЄСТІЯ" надрукувала список совєтських бестселлерів. Найбільшою популярністю у Совєтському Союзі користується роман Анатолія Рибакова „Діти Арбату", який розповідає про страшні роки сталінського терору. Цей роман, написаний 20 років тому, очолює список бестселлерів епохи гласности". Список складений газетою на підставі вивчення попиту на книги у совєтських бібліотеках. Серед десяти найпопулярніших книг більшість становлять твори, написані багато років тому, але раніше неопубліковані. Роман Бориса Пастернака „Доктор Живаго" займає четверте місце. Цей твір, написаний у 1950-ті роки, дістав Нобелівську премію у 1958 році. „Доктор Живаго" видали в СССР два роки тому окремою книгою, в основному призначеною для закордону, а в цьому році опублікували в журналі „Новий Мір". Газета „Ізвєстія" пише, що за цими книгами у бібліотеках стоїть безконечна черга. Наклади їх недостатні. При цьому газета нагадує, що видавництва і далі друкують велику кількість політичних видань, які нікому не потрібні.

КЕРІВНИКИ ПАРТИЗАНСЬКОГО союзу, що базується у Пакістані і об'єднує сім партій, оголосили, що афганський Опір передасть Москві через Міжнародний Червоний Хрест двох совєтських військовополонених, які виявили бажання повернутися на батьківщину. Голова союзу Сеїд Ахмад Ґайлані відмовився назвати прізвища військовополонених, які виявили бажання повернутися. „Це жест доброї волі, — сказав С. Ґайлані. — Наша дальша політика щодо совєтських військовополонених буде залежати від того, позитивно чи негативно відреагує СССР на наш крок".

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джордж Шулц зустрівся у Ґватемалі з чотирма колеґами — міністрами закордонних справ Ґватемалі, Гондурасу, Коста-Ріка і Сальвадору і не міг переконати їх підписати комунікат, який осуджує сандіністську хунту Нікараґуа. Міністри Ґватемалі і Коста-Ріка відмовилися підписати комунікат, у якому б сандіністи називалися по імени. У підсумку був прийнятий компромісовий документ, в якому сказано, що міністри — учасники конференції „згідні з тим, що демократичне суспільство цінить, серед всього іншого, політичний плюралізм, свободу асоціяцій, свободу преси, справедливу правову систему і визнання прав людини та свободи особистости". Всі ці положення недвозначно стосуються і Нікараґуа. Але ні країна, ні хунта, яка там править, конкретно не називаються, у зв'язку з чим політичні коментатори розглядають місію Шулца як невдалу.

В'ЄТНАМ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД СПІВПРАЦІ

Вашінґтон. — В'єтнам тимчасово припинив свою співпрацю з Америкою над спробами устійнення що сталося з 1,758 американськими військовиками, які пропали без вістки у В'єтнамі, — заявили компетентні урядові чинники обидвох країн.

Сталося це тільки кілька днів після того, як В'єтнам погодився співпрацювати в тому напрямку, щоби розв'язати це питання.

Міністер закордонних справ В'єтнаму Нуєн Ко Тач сказав, що його уряд рішив в цей спосіб відплатитися Америці за те, що вона „продовжує ворожу політику проти В'єтнаму". Для прикладу він навів зізнання у Конґресі заступника Державного секретаря для справ Східньої Азії Ґастона Сіґура, який минулого тижня сказав, що ЗСА старається ізолювати В'єтнам дипломатично і економічно до того часу, поки він відтягне всі свої війська з Камбоджі. Подібний коментар вийшов також від Дейвида Ламберстона, ще одного високого урядовця Державного департаменту.

Коментуючи нове рішення В'єтнаму, Филлис Овклі, заступник речника Державного департаменту, сказала, що міністер Нуєн Ко Тач заявив спеціяльному представникові президента Роналда Реґена генералові у відставці Джонові Вессі, що „В'єтнам вирішив відтягнути тимчасово свою згоду на участь в спільних пошуках і розкопах за пропавшими американськими військовиками". Разом з цим В'єтнам також перервав програму, яка дозволяла б колишнім політичним в'язням виїздити до ЗСА. Це ті люди, котрих довгими літами тримали в таборах перевишколів, бо вони колишні працівники американського чи південно-в'єтнамського урядів.

Американські урядові чинники твердять, що це останнє потягнення В'єтнаму є зроблене на те, щоби зробити натиск на ЗСА в справі відновлення дипломатичних відносин з ними.

Відбудеться органовий речиталь М. Ґрілля

Ню Йорк. (Р.С.) — Тут у соборі св. Йоана при Амстердам авеню і 112-ій вулиці, в неділю, 21-го серпня ц.р., о год. 7:30 вечором, відбудеться органовий речиталь мистця-гостя із Мюнхену, Міхаеля Ґрілля. Крім інших композиторів, програма речиталю включатиме Василя Барвінського фортепіянову Прелюдію Б-моль („Хорал") в танскрипції для органів роботи М. Ґрілля. На речиталю в соборі св. Йоана згадана транскрипція буде виконана вперше.

Музична програма органових концертів в соборі св. Йоана особливо багата і виступ М. Ґрілля відзначить черговий раз 100-ліття із року народження В. Барвінського. М. Ґрілль уже відомий українській громаді ціловечірним речиталем фортепіянової музики В. Барвінського. Цей органіст-піяніст уже багато років збирає і популяризує творчу спадщину українського композитора.

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕВІРКА ЗІСТРІЛЕННЯ іранського пасажирського літака, в якому загинуло 290 осіб, ракетою з американського військового корабля „Вінсенс" минулого місяця виявила, що причиною цього нещасного випадку була звичайна людська помилка залоги корабля, у наслідок психологічної напруги, зумовленої участю залоги перший раз у боєвій зоні. Так заявили офіційні чинники Департаменту оборони, що є тісно пов'язані з перевіркою цієї справи. Ця перевірка виявила, що високоякісна радарна технологія на кораблі в жадному випадку не була причиною катастрофи.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ЧИМ РАЗ більше турбуються виборами цієї осені й тому президент Роналд Реґен послухав прохань своїх прибічників і дорадників, а в першу чергу віцепрезидента Джорджа Буша, і погодився на те, щоби не накласти свого вето на цю частину торговельного законопроєкту, в якій говориться про 60-денне попередження робітників у випадку закриття фабрики, фірми чи плянованого звільнення великого числа осіб з праці. Цей законпроєкт увійшов в життя о півночі в середу, 3-го серпня ц.р., без президентського підпису. Згідно зі законом Президент має 10 днів, в яких може підписати законопроєкт, або покласти своє вето, коли ж він не проявляє жадної дії, то законопроєкт автоматично стає законом. Це вперше президент Р. Реґен дозволив законопроєктові стати законом в такий спосіб.

У ВІВТОРОК, 2-ГО серпня ц.р., президент Роналд Реґен дав наказ всім федеральним аґенціям прийняти напрямні, які б зупинили дискримінацію на місцях праці тих робітників, що є носіями віруса хвороби АІДС. Промовляючи на пресовій конференції в Білому Дому, він назвав АІДС „жахливою проблемою людства", одначе не дав прямо наказу, щоби сформулювати законопроєкт для одобрення Конґресом в справі дискримінації проти носіїв вірусу хвороби АІДС в цілій країні. Натомість він видав ряд розпоряджень федеральним аґенціям щоби поновно розглянули свої можливости дії і їх приспішили.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД Реґен дав своє одобрення на законопроєкт, в якому пропонується виплатити 20,000 дол. кожному американцеві японського походження, який бу під час Другої світової війни інтернований в Америці. Кошторис цього законопроєкту виноситиме біля 1 біл. дол. Виплачуватиметься гроші впродовж 10-ох років і ці платности не будуть підлягати оподаткованню. З усіх 120,000 інтернованих американських громадян японського походження залишилось біля 60,000 і їм ці платності належатимуться.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА те, що нюйоркські працедавці не можуть заповнити порожних місць праці, в самому місті Ню Йорк понад 45.3 відсотків мешканців не мають праці і за нею не шукають. Таку статистику подало Федеральне бюро праці у звіті, де говориться й про те, що це в більшості молоді люди віком понад 16 років. Ситуація погіршується з дня на день в Ню Йорку де вбогість, брак фахових вмілостей, наркоманство, апатія чи інші проблеми є головною причиною такого стану. Одначе працедавці додають, що проблема є дещо більше закорінена. Діло в тому, що розлам родин, шкільні проблеми і в першу чергу наставлення до праці є куди більш небезпечним явищем, як всі інші.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ґорбачов: „Час наглить, треба ділових реформ"

Кремлівський вождь Міхаїл Ґорбачов звернувся, до Центрального Комітету КПСС з наполегливим закликом, щоб не загаювати далі схвалених, але не зреалізованих реформ, бо „час наглить". Ґорбачов признав, що крамниці в совєтському „раю" все ще порожні і не стає машин, особливо потрібних хліборобству. Він пред'явив Центральному Комітетові письмовий календарик необхідних, на його думку, реформ; є у тому календарику і згадки про щораз гострішу національну проблему. Ґорбачов прагне надати „самостійним" республікам, складовим частинам СССР, більшу „економічну автономію" і радить піти назустріч вимогам національних груп, що їх ближче не називає, щоб російські різні написи заступати написами мовами даних неросійських республік. Водночас він, арґументуючи потребу переведення реальних реформ по лінії заповідженої „перестройки", схвалених великою партійною конференцією у Москві, у червні цього року, полемізує чи радше таврує тих, які не є достатньо „реалістами", щоб зрозуміти вимоги часу. Цим Ґорбачов посередньо признає, що має в Центральному Комітеті і в Політбюрі таку сильну опозицію, яка покищо сприймала і схвалювала його пропозиції, але не допускає до їх практичного здійснення. Це стосується такої перебудови державно-партійного апарату, як обмеження влади партійних керівників фабрик чи інших варстатів продукції і праці до 10-ти літ та з'єднання в особі генерального секретаря партії також посту президента з вирішним голосом у справах закордонної і військової політики.

Цьому виступові Міхаїла Ґорбачова присвячена обширна стаття „Ню Йорк Таймсу" з 30-го липня ц. р., на першому місці першої сторінки з переносом на дальші сторінки. У цій статті — кореспонденції з Москви, звертається правильно увагу, що Міхаїл Ґорбачов прийшов до влади у березні 1985 року і впродовж отих поверх трьох років не зміг відвернути загрозу оцієї економічної катастрофи, задля якої саме й виринули його гасла „ґласности і перестройки". Злагіднено цензуру, регабілітовано різних проскрибованих комуністів і письменників, — появилася вже велика прихильна стаття і про Михайла Грушевського та „реґабілітували" й видають твори навіть Юрія Клена Бурґгардта; натаврували сталінізм і хочуть навіть збудувати пам'ятник жертвам сталінсько-каґановічського терору, але в ділянці економіки існує все ще такий абсурдний стан, що ручні лямпочки, запальнички до цигарок чи добрі олівці („Паркер", тощо)— це все ще люксуси!

Відомі американські колюмністи Роленд Івенс і Роберт Новак проголосили в минулому тижні в кількадесяти газетах статтю п. з. „Невдачі Ґорбачова" з деякими цікавими новинами. Вони виявили, що коли в минулому місяці Ґорбачов поїхав з однотижневими відвідинами до Польщі, то польська преса заповіла була, що Ґорбачов публічно, на пресовій конференції, вперше мовляв, признається, що це большевики розстріляли в квітні 1940 року у Катинському лісі 15.000 польських старшин, які сховалися на совєтській, в їх очах „союзницькій", території, втікаючи від німців. Але Ґорбачов промовчав ту історію, мабуть, — як здогадуються ці коментатори, — щоб не дратувати своєї внутрішньої опозиції. Створено тільки спільну совєтсько-польську Комісію для „розгляду" Катинської трагедії. Навіщо її розглядати і навіщо робити комедію із новою Комісією, коли всі документи на доказ совєтського злочину вже давно проголошено, включно з комунікатом Міжнародного Червоного Хреста, дармащо Москва не дозволила на приїзд до СССР представникам Червоного Хреста.

У конфлікті між Вірменією й Азербайджаном за прикордонну смугу Москва пішла на руку начебто вірменам, бо відкликано тамошнього комуністичного політрука і на його місце прийшла людина Ґорбачова. Але в Азербайджані на місце місцевого голови партійного ЦК прийшов приятель Ліґачова. Від жовтня минулого року Ґорбачову не вдалося відсунути з партійного ЦК і Політбюра ні одного свого противника, члена опозиції, яку очолюють Ліґачов і Щербицький. Щобільше, у партійній „Правді" появилася стаття, в якій посередньо виправдується Сталіна, бо — мовляв — „поруч з усіма помилками", що їх зробив Сталін, він таки „врятував соціялізм".

— Тож все ще актуальний запит: Як довго втримається Ґорбачов?

Володимир Яців

ПАРТКОНФЕРЕНЦІЯ

II.

У цих точках, говориться також про це, що партія ніколи не дозволить на повторення доби культу особи і застою, які спричинили глибоку деформацію в соціялістичному суспільстві, стримуючи розвиток країни через цілі декади. В наслідок такої внутрішньої і зовнішньої політики, країна понесла великі втрати в людях і безчисленні втрати ідеологічні і моральні — сказано в резолюціях. Ця конференція ствердила, що ці два періоди, які тривали майже 50 років, із 70-ти річної совєтської історії, були нещастям для громадян Совєтського Союзу. Треба сказати, що головні точки постанов підкреслюють ясно, що реформи не будуть поступати вперед доти, доки не буде дано совєтському громадянинові чогось конкретного, щоб він знав, за що він віддає свою працю. В першу чергу достава харчових товарів для населення повинна покращати, — сказано далі в резолюціях, підкреслюючи при тому, що це є більше соціяльно-політична проблема.

У цих справах висловлювали одверто свої думки делегати такі, як економіст Леонід Абалькін, який сказав, що на підставі звідомлень М. Ґорбачова осягнено позитивні зміни на відтичку господарському, однак на його думку ці зміни не є радикальні, і тому господарка країни далі є в стані застою. Він каже, що національний прихід в останніх двох роках є менший, як в роках застою періоду Брежнєва. Знову делегати, керівники підприємств домагались приспішення достав товарів першої потреби, та поширення підприємств, щоб збільшити продукцію консумпційних товарів, брак яких відчувається дуже сильно. Міністер здоров'я Евгеній І. Чазов сказав таке, „ми є горді з нашої системи здоров'я, але ми мовчимо, що ми є на п'ятдесятому місці в світі після Мавританії і Барбадос, якщо йдеться про смертність немовлят, а сорок відсотків республіканських шпиталів мають приміщення в будинках, які є нижче стандартного санітарного мінімум".

На жаль, на цьому зборі не обговорювано проблем міжнаціональних стосунків в поодиноких союзових республіках, як теж немає ніяких постанов, чи рекомендацій виданих в цих справах, але за це маємо рішення президії ЦК КПСС у цих справах, яке не розв'язує цих проблем, а навпаки поглиблює ворожі взаємовідносини між союзними республіками. Таке рішення президії не тільки буде мати негативний вплив на перебудову, але пригадуватиме народам імперії сталінські (рішення) указп з 1923 року, що їх Горбачов і його прихильники називають помилками періоду культу особи.

Важливою точкою на цьому зборі була справа індивідуальних потреб кожної республіки, що відносились до потреб на відтинку суспільно-громадському, господарському і культурному, як теж домагання більшої автономії в справах внутрішніх для кожної республіки. Головно більше уваги треба присвятити національним мовам в кожній республіці, як також створити таку обстановку, щоб дати можливість працювати для добра своєї власної економіки.

Революційною реформою Ґорбачова буде створення спеціяльного тіла для справ національних і доповнення до конституції СССР і союзних республік в справі права поодиноких республік до самостійного урядування. Однак не треба забувати, що Горбачов у своїх революційних реформах остерігає громадян імперії, що „всяка акція, яка роз'єднувала б народи СССР, як також спроби відібрання прав громадянам союзних національних республік повинні бути названі як інтереси, що суперечать доброві СССР і неморальні, і як такі можуть бути ліквідовані військовою інтервенцією Кремля". Ця осторога лідера тоталітарної держави говорить сама за себе, і тому демократизація тоталітарної влади є подумана на це, щоб в першу чергу вийти з економічної перманентної кризи.

Однією із важливих сильних точок резолюції є постанова, що відноситься до гласности, яка є новим продуктом на суспільно-політичному відтинку в Совєтському Союзі. Гласність вимагає більшого вступу до інформацій, що відносяться до статистичних даних на всіх відтинках суспільного і господарського життя країни. Тому владі Ґорбачова та його прихильникам перебудови і гласности прийдеться подавати правдиві інформації про дійсний стан країни рад, яка знайшлася на березі упадку. Вони стараються перевести зміни в житті совєтських громадян, щоб ними осягнути позитивну розв'язку цієї економічно-політичної кризи, яку, на думку політичних аналітиків, буде тяжко перебороти в одній п'ятирічній каденції президента Совєтського Союзу.

Володимир Біляїв

Предкам у Дніпрі хрищеним

„У Христа хрестилися, у Христа зодягнулися"

В Дніпрі — у водах нашого Йордану —
Ви купіль прийняли святу,
Ви зодяглись у віру Богом дану,
Вклонилися розп'ятому Христу.

І Словом світлим Господа живого
Лжевір'я розганяючи туман
Ви просвітились істиною Бога,
Як провістив апостол Первозван.

І скільки вас — чи тисячі чи сотні
Киян першоохрещених було?
З тисячоліття першого сьогодні
Творися, всенародня вам хвало!

Хто ви — дружинники, челядники, ратаї,
Рибалки, швейниці і зброярі?
Покров тисячоліття огортає
Наймення ваші в давнини порі.

Та з усіма, що забуттям повиті,
Чиїх імен не залишив нам час,
Духовного рідства незримі нити
Сьогодні в'яжуть кожного із нас.

Ви наші першородичі у Бозі,
Ви наші предки в Спасові Христі,
Це вашу спадщину по віковій дорозі
Судилось Україні пронести.

Крізь славу перемог, поразок болі,
Руїну й розквіт, радість і печаль,
Свободи сяйво й темряву неволі
Несемо віри вашої печать.

Тож спочивайте в Бозі зі святими —
Співає Україна трисвятий псалом.
І вас і нас великий Володимир
З'єднав навік тризубом і хрестом!

Рушаймо з ними в тисячоліття друге,
Народжені у вірі предків знов,
І зникне темрява неволі і наруги,
Й засвітяться Христові воля і любов!

Цей вірш написано з нагоди посвячення храму св. Андрія Первозванного у Вашінґтоні. Отець Петро Будний написав до нього музику і чотири строфи вірша співав там хор як гимн Тисячоліття. В наступну суботу і неділю цей гимн виконуватиметься під час святкування в С. Бавнд Бруку.

Володимир Барагура

ДРУГА ФАЗА БОРОТЬБИ ЗА РІДНУ МОВУ — ЖУРБА ЗА ЇЇ МАЙБУТНЄ

Перший етап заходів за вирощування й збереження та плекання рідної мови серед молодого покоління на поселеннях закінчилося. Закінчилося невдачею. За малими виїмками, заходи наших учителів, виховників, культурно-освітніх діячів, людей пера — поетів, письменників, журналістів, не досягли своєї мети. Ішлося про те, щоб у нових умовах виховати двомовного українця, який володів би досконало мовою країни свого поселення й, якщо не досконало, то бодай поправно мовою народу свого походження. Ці виїмки, двомовности, які трапляються, вважається за велике досягнення, за вияв патріотизму, що межує майже з героїзмом, коли насправді — це святий обов'язок кожного члена нашого суспільства супроти свого народу й батьківщини.

Ці зусилля пішли намарне, бо недописав найважливіший виховний чинник — батьківський дім, який тягар вивчення дітей рідної мови зіпхнув на школу, молодечі організації й на Церкву. Багато батьків неправильно думали, що засвоєння рідної мови буде перешкодою дітям опанувати мову країни поселення. Були батьки, що розмовляли з дітьми ламаною англійщиною, чи мовами інших країн поселення, чим псували їм правильне її опанування, й одночасно такою фальшивою методою відзвичаювали дітей від рідної мови. Бували й такі, що явно відохочували дітей від вивчення і вживання української мови. Наслухавшись від батьків постійних нарікань і критичних зауважень на зразок „навіщо придалась дітям українська мова, як вона в житті не пригодиться, коли вона не дає ніяких конкретних користей?" — навіть ті діти, які мали бажання навчитись рідної мови, попадали в сумнів. Батьки забувають, що в світі крім матеріяльних користей і зисків є ще й вищі, духові вартості, яких не міряється грошем, кар'єрою, амбіцією, впливами.

Підвів теж загал громадянства, яке пустословно проголошувало гасла — „Молодь — наше майбутнє!", „Дорогу молодим!", „Молодь наша надія!", а на ділі нічого конкретного не робило, щоб ці пишнословні гасла здійснювати.

І ось тепер бачимо наслідки такого байдуже-негативного ставлення до рідної мови батьків, громади й молоді. Так ми від першої динамічно-активної, хоч невдалої фази боротьби за рідну мову, входимо в пасивну фазу, яку характеризує рефлексія на минуле, переоцінка позицій, перевірка метод, перед якою на всю ширину й гостроту стає питаня — як бути далі?... Це журба за майбутнє рідної мови, а з тим і за долю нашої культури, базованої на мовних первнях, а далі — за долю нашої національної самобутности, бо всі ці основні елементи існування нації пов'язані в нас нерозривними вузлами.

Про заіснування цієї другої фази — журби за майбутнє рідної мови та нації й шукання виходу із сліпої вулиці свідчать голоси, які доволі часто появляються в нашій пресі в формі статтей, дискусії, полеміки, листів до редакції. Це наскрізь позитивне явище доказує, що в нашому громадянстві існує свідомість загрози й що наша преса розуміє серйозність проблеми.

Кожний автор має на цю проблему свій погляд і свою арґументацію. Це теж явище позитивне, бо тільки в деяких стислих науках, емпіричних, базованих на досвідах, можна знайти безсумнівну відповідь чи розв'язку проблеми. В гуманістичних науках панує плавкість, спекулятивність, бо шляхом до пізнання є абстрактне мислення, зокрема щодо такого складного і чутливого організму, живої істоти, якою є мова, яка безперечно флюктуує, розвивається, міняється, бо достосовується до вимог мінливого життя.

В спірних поглядах на питання, що на них трудно знайти одну непомильну відповідь, найкраще піти на компроміс, щоб отримати принаймні приблизно задовільну розв'язку. Передумовою зговорення є триматися стисло дискутованої проблеми, не спрямовувати ходу думок на бічні рейки й не заскакувати в ділянки далекі від проблеми, периферійні, або такі, що взагалі не мають нічого спільного з обговорюваною проблемою, наприклад, вузькопартійні натяки, кепкування, ущипливі приговірки, безпідставні підозри чи вперте настоювання на своєму.

Досконале знання мови країни свого поселення зовсім не колідує з перфектним, або бодай задовільним знанням рідної мови. Треба тільки знати, де, коли й як тих мов уживати. На українському терені й довкіллі треба вживати рідну мову, на не-українському — мову країни свого поселення. Рецепт дуже простий.

Щодо „софістикованого" вживання мови — то це стосується кожної мови, навіть рідної. Кожна мова, в тому й українська, має кілька ступенів, чи рівнів. Кожна мова має свій примітивний рівень, має й посередні ступені, включно з найвищим „софістикованим". Це залежить від соціяльного прошарку, від освіти, інтелектуального рівня, від любови до читання та зацікавлень людини, яка послуговується даною мовою, а не від самої мови. Є т.зв. „кухонна мова", мова повсякденного життя на

(Закінчення на стор. 4)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Малий кліщ — причина нової інфекції

Протягом 1987 року почали появлятися у лікарській пресі, а останньо в радіових та телевізійних повідомленнях, щораз частіші звітування та описи нової інфекційної хвороби, т. зв. „Лайм дизіз" чи хвороби Лайма. Цю пошесть в останньому році лікарі-дослідники зареєстрували у 32-ох стейтах Америки, а зокрема найчастіше у північносхідніх стейтах ЗСА. Але як показує лікарська статистика, ця нова пошесть поширюється теж в Европі та на інших континентах.

Від 1980 року у самій Америці зареєстровано вже понад 6,000 випадків, хоч як деякі дослідники припускають цю цифру можна принайменше подвоїти з огляду на відносно скупі інформації про хворобу та брак обзнайомлення з нею широких кіл лікарського світу. Цю проблему ще й комплікує різновидність згаданої хвороби, яка може викликувати об'яви ревматовидного артриту, запалення мозку чи хвороби серця не раз із такою важкою „аритмією", яка вимагала реґуляції т. зв. „пейс-мейкера" себто апарату, що привертає реґулярний ритм серця. До ширшої інформації згаданої проблеми через лікарів причинилась недавно відбута міжнародна лікарська конференція у Ню Йорку, зокрема лікарів епідемістів.

Симптоматологія згаданої хвороби була знана й її описали вже европейські лікарі давніше, а то й пару десятків років тому, але не була знана причина хвороби. На причину цієї хвороби попав у 1975 році лікар-ревматолог д-р Аллен Стір з університету Єйл, досліджуючи цілий ряд хворих дітей у місцевості Лайм, Коннектикет, яка була в сусідстві більшого лісу. Діти ці хворували на якусь містерійну

(Закінчення на стор. 4)

Микола Галів

СВЯТКУВАННЯ У РИМІ

IV.

Древня Русь — сучасна Україна з радістю прийняла великий дар Хрищення і з таких же почуттям ми сьогодні прийшли до престолу Петра, щоб перед Наступником Христовим на землі перед представниками всього християнського світу відновити нашу віру й утвердитись у ній.

У цій нашій величній хвилині, ми злучені особливішим способом з нашими братами й сестрами, там на батьківщині в нашому престольному місті Львові і в Києві — в Україні — де тисяча років тому зійшла на нас благодать Хрищення. Ми щасливі, що можемо святкувати цей Ювілей в домі Отця всіх християн у Римі. Ця радість, однак, захмарена тим, що наші брати й сестри на рідних землях ще не можуть свобідно ісповідувати своєї віри в Бога і вітати Наслідника Петра, який завжди утверджував нас у вірі (Лк. 22,32). Одначе ми в їх імені торжественно відновляємо наші обіти хрищення, нашу вірність Христові, і даємо живий вислів нашої найтіснішої єдности і солідарности з усіма християнами України, особливо з тими, які терплять за віру. Нашою потіхою є материнська присутність Марії — Пресвятої Богородиці, яка з нерушимої стіни Києва стає нам запорукою і надією на майбутнє, що прийде час волі для віруючих, які живуть на землі Батьків наших.

Вітаємо в особливо сердечний спосіб представників Української Православної Церкви українські євангельські громади і спільноти, що як і ми, тут зібрані, є дітьми св. Володимира. Вітаємо синів і дочок Білоруського Народу — цієї Церкви, вірної Дочки древнього Києва, що впродовж століть аж по сьогоднішний день виявляють свою вірність спадщині тисячолітнього Хрищення.

З такими почуттями вірности і вдячности, у цей день нашої радости прибули ми сюди, щоб почути слова Петра, — як напуття усім нам напередодні нашого другого тисячоліття.

Святіший Отче! Благословіть своїх вірних і ввесь український нарід.

Святіший Отець Іван-Павло виголосив глибокозмістовну проповідь італійською мовою, текст якої надрукуємо в українському перекладі у чергових числах журналу. Нам варто познайомитись із змістом цієї історичного значення проповідю. Крім цього Папа також звернувся до присутніх паломників українською мовою. Ось його слова:

> Дорогі Владики, отці духовні, і всі ви, брати і сестри в Христі! Тут при гробі святого апостола Петра, поруч якого спочивають тлінні останки святого Йосафата, що вам такий дорогий, всі спільно дякуємо Тройці Пресвятій за великий дар Хрищення, і за всі плоди участи в божественних таїнствах в єдності тієї ж самої віри та в зв'язку тієї ж самої любови.
>
> З цілого серця обнімаю всіх Вас, а разом з Вами увесь український Народ та обнімаю Вас усіх поцілунком миру як ваш брат і перший Папа слов'янського походження в історії Церкви. Разом з Вами духом удаюся на київську гірку, де над Широким Дніпром стоїть постать св. Володимира. Навколішки припадаю перед Іконою Богородиці. Оранти в соборі Святої Софії в Києві й віддаю й усю долю української католяцької спільноти. О, Мати Божа, покрий нас усіх твоїм святим покровом і захорони від усякого зла.
>
> А Христос, істинний Бог наш, за молитвами Пречистої своєї Матері, святих апостолів Петра і Павла, святих князів Володимира й Ольги, святих отців Антонія і Теодозія Печерських, святих мучеників-Страстотерпівців Бориса і Гліба і святого священно**мученика Йосафата помилує і спасе нас як добрий і чоловіколюбець. Амінь.**

Слова Папи самі говорять за себе. До Святого Причастя приступило багато паломників. Також особисто причащав Папа Іван-Павло II. В той час напереміну, співав об'єднаний хор під дириґентурою Мирослава Антоновича, Ярослава Бабуняка і Юрія Гнатюка. Тому що Причастя тривало довго, то об'єднані хори чудово виконали цілу низку релігійних пісень. Ціла Служба Божа тривала понад три години, що її голосниковою системою передавали на площу св. Петра, яку на площі слухало 30,000 осіб. Крім цього цілу Службу Божу безпосередньо передавала римська телевізія. В цілому це були дуже зворушливі моменти. Все це проходило у глябоко молитовному дусі. Паломники були раді тому, що мали це особливе щастя бути безпосередніми учасниками святкувань Тисячоліття Хрищення України у центрі Христової Церкви — Римі. Після закінчення Служби Божої всі учасники, що були у базиліці зупинились на площі, де знову Папа з вікна своєї палати, благословляючи всіх зібраних, ще раз звернувся по-італійськи й українськи до українських паломників. Ось текст його слів:

> **Звертаю мої найсердечніші привіти до вас, українські прочани; які прибули до Риму із З'єднаних Стейтів Америки, з Канади, з Арґентини, Бразилії, Австралії та різних країн Европи на святкування цієї важливої історичної події.**
>
> **З особливим привітом звертаюсь до наших братів і сестер в Україні. Папа — слов'янин, ваш Брат, пригортаю вас до свого серця і благословляє. Знаю, що ви злучені в молитві і перебуваєте в духовній єдності з Наступником Петра.**
>
> Радіймо сьогодні всі, бо у вірі, зразком і вчителькою якої — пречиста Діва Марія, є запорука нашої перемоги: „Це є перемога, яка перемогла світ: віра наша". (1 Йо.5,4).

Слава Ісусу Христу!

Такі слова Папи Івана Павла II викликають у людей радість в душі і сльози безмежні радости в очах. **На щирі слова Папи українські прочани відгукнули довгими, довгими оплесками.**

Закінчення буде.

Пластові табори на „Новому Соколі"



Минуть роки, але ця спільна фотографія все життя нагадуватиме їм про чудові дні дитинства, проведені на „Новому Соколі" у рік ювілею 1000-ліття Християнства в Україні.

Чисельно скромніші як звичайно пластові табори на „Новому Соколі" відкрито в суботу, 9-го липня. Гарна погода сприяла розбиттю юнацьких шатер на новосокільських полянах, а новацтво примістилося у вигідних куренях. Довгоочікувані місцевими хліборобами дощі, які кругом проходили у формі раптових злив, оминали нас, а відновлений басейн охолоджував гарячі дні таборування.

Як кожного року, на „Новий Сокіл" злетілося пластунство з широких просторів американського континенту. Пластові станиці „близького віддаленя", сусідньої Канади, далека Каліфорнія, Денвер, Чикаго, Дітройт, Вашінгтон, Балтимор, Ню Йорк, Ню Джерзі, близький Рочестер, Сиракюзи ну і саме Баффало створили широкий загін таборовиків „Нового Сокола". Всі табори пройшли під знаком 1000-літньої річниці проголошення Христової науки офіційною релігією імперії могутнього Володимира Великого. Перед польовою капличкою закопано пропам'ятний Хрест для відзначення цієї великої річниці. 24 липня був День Пластуна новосокільських таборів і рівночасно днем відвідин батьками і знайомими таборуючих пластунок і пластунів. У суботу, 23-го липня, — Святочна Ватра на поляні між новацькими куренями і... дощ. На щастя, табори мають обширну їдальню і там проведено скорочено приготовану програму. Довкола бурі і зливи, а на Новому Соколі — легкий дощ. Зате в неділю була чудова погода. Відбулося закінчення спортових змагань і настало довше дозвілля, а о годині 7-ій вечора — святочна Служба Божа і посвячення пропам'ятного хреста. Гарно прикрашена площа перед капличкою, обрамована кучерявим лісом, викликала у присутніх святочний настрій. Коротка змістовна проповідь о. Андрія Чорного і слово таборового референта пл. сен. Ярослава Пришляка пригадують таборовикам і присутнім гостям про великі дні могутности і слави Києва, столиці Володимирової імперії і значення офіційного введення в цій імперії християнства. Приготована на суботу Велика Ватра горіла тепер і кидала високо вгору вогняні язики, а з ними линули до Всемогутнього Бога подяка і просьба присутніх дати нашій поневоленій Батьківщині можливість засісти у народів вольних колі і бути господарем у своїй хаті.

Референтом таборів і рівночасно комендантом новаків є пл. сен. Ярослав Пришляк, команданткою юначок — пл. сен. Аля Мосійчук, команданткою новачок — ст. пл. Ірена Ващак, комендантом юнацького табору — пл. сен. Орест Іскало.

Б. Пашковський

Словтсбурґ...

(Закінчення зі стор. 1)

тії в Царгороді таке прегарне й величаве Богослуження, що не знали, де вони перебувають, на землі в церкві, чи на небі. Празник Успення — святкувався з великим пієтизмом у нашому народі завжди, а як же більше якраз цього року, коли співпадають такі два великі святкування, — додає о. Едвард Юнґ, сам хоч і неукраїнського походження, але опанував українську мову й є священиком УКЦеркви. На відпусті він буде священиком-співслужителем і співмодератором прощі; теж він є скарбником Комітету Тисячоліття Стемфордської Епархії.

Про сам відпуст і його перебіг, крім о. І. Терлецького, говорять Сестри Служебниці, бож це їхня обитель, їхня церква і їхня посілість там, у мальовничій гірській околиці, де розкішно й розлого міститься Вілля св. Марії, осідок Сестер Служебниць, Дім реколекцій, колись українська католицька середня школа і бурса для дівчат, а тепер — школа замкнена через брак зголошень. У Віллі св. Марії, як і перше, є дім для старших св. Йосифа, церква й каплиці, ґрота і надвірний вівтар, а на скелях вздовж прегарного узгір'я — Хресна Дорога — 14 станцій.

Сестра Єлена, яка є разом з Сестрою Михаїлою модераторками відпусту, чекає на Тейбл Рок в Словтсбурзі вже в п'ятницю багато прочан з усіх усюдів цієї країни, а також із Канади, з Німеччини і з інших країн, які приїдуть туди приватними автомобілями і численними автобусами, чи прилетять літаками. Тут є також можливість, — кажуть Сестри, — приміститися в шатрах чи інших нічлігах, включно з готелями, але для цього слід телефонувати до Сестер Служебниць в дні від понеділка до четверга включно на число (914) 753-5100. Очікують організатори на святкування багатьох священиків, монахів та черниць з українських згромаджень. Будуть там перш усього ієрархи УКЦеркви: Митрополит Стефан Сулик (неділя, 14-го серпня) і владики — Єпископ Василь Лостен, Єпископ Іннокентій Лотоцький, Єпископ Роберт Москаль, Єпископ Михайло Кучмяк та єпископ Михаїл Дудик (в суботу).

Під час Відпусту крім щорічних практик, що їх уже пізнали паломники — учасники попередніх прощ, цього року можна буде тут набути спеціяльні видання серії Тисячоліття, рясно ілюстровані книжки і журналики для дітей, молоді й дорослих, під назвою „Тисячоліття Хрещення України" обома мовами. Таких книжечок буде там у продажу 15,000 і плянують кількадесят тисяч 16-сторінкових брошурок роздати учасникам безкоштовно. З цих публікацій можна багато дечого довідатися про віру українців-католиків, визнавців Христа на протязі 1000 років. Зокрема це добрий спосіб пояснити чижинцям нашу віру й наш обряд, — кажуть отці.

Спеціяльною окрасою урочистої процесії буде похід з шістнадцятьма репродукціями чудотворних ікон, відомих в Україні-Русі з незапам'ятних часів: їх тепер є у Словтсбурзі 16, але хочуть Сестри Служебниці цей рахунок довести до 19-20-ти. Чудотворні ікони у процесії будуть прибрані стилевими українськими рушниками, що підкреслять географічне походження ікон. Рушниками займається знавець вишивки і взагалі народного прикладного мистецтва мґр Любов Волинець.

На особливо почесному місці нестимуть в процесії Плащаницю Богородиці, бо не тільки смертний саван Плащаниця Ісуса Христа почитається в нашому народі, але і Плащаниця Пречистої, бож це празник Успення, коли українські вірні будують символічний гріб Богородиці і поклін складають Її Плащениці.

Програма Успенського Відпусту розпочинається в п'ятницю, 12-го серпня, о 7-ій годині вечора процесією зі свічками до гроти, відновленням обітів хрищення і помазанням освяченою оливою, що їх проведуть о. Іван Терлецький і о. Едвард Юнг.

Субота, 13-го серпня, зібрані о годині 10-ій ранку віддадуть ранню хвалу Господеві під проводом о. Е. Юнґа, щоб о годині 11-ій бути присутніми на різних сесіях до години 3-ої по полудні. Сесії відбуватимуться малими групами на теми: для одружених, вестимуть сесію д-р Мирон і Леся Куропасі; для самітніх дорослих — сестра Доротея Михалко, ССНДМ; для сеньйорів — отець францисканин Джеймс Карол; для розведених і розлучених — вестиме сесію о. Іван Зеяк. Богослуження з наміренням лікування хворих у громаді відправлять опівдні о 12-ій годині — о. І. Терлецький і о. Е. Юнг.

О 3-ій годині по полудні буде Хресна Дорога в намірені Страждаючої і Катакомбної Церкви в Україні — о. І. Терлецький; від 4-ої години по полудні упляновано сповідь, що триватиме до 5-ої години, коли відправиться Служба Божа англійською мовою в гроті в наміренні за ласки, одержані Сестрами Служебницями. Правитиме і проповідуватиме о. Джордж Апелярд, а на Службі Божій отцеві відповідатимуть Сестри Служебниці.

Після вечері, про яку мусить потурбуватися кожний з мирян особисто, а для цього на площі продаватимуть найрізноманітніші страви; багато теж типових українських став; о 8-ій годині вечора йтиме процесія із засвіченими свічками до гроти, і там Владика Михаїл Дудик старослов'янською церковною мовою відправить Молебень і виголосить проповідь, після чого знову продовжуватиметься сповідь.

Неділя 14-го серпня. В цей день вже раненько о 6-ій годині ранку привітає День Ювілею Божественна Літургія в наміренні покликань до духовного стану. Правитиме о. Е. Юнг. О годині 8-ій ранку численні отці слухатимуть сповіді від прочан, і о 8-ій годині — правитиметься друга Служба Божа українською мовою в домі Св. Йосифа в наміренні померлих паломників, служитель монсеньйор о. Павло Івахів. О годині 9-ій ранку при гроті українською мовою правитиметься Акафист і в цей сам час Акафист англійською мовою відмовлять у каплиці св. Марії Сестри Служебниці. Після Акафистів, о годині 9:45 ранку біля гроти буде благословення води і квітів, і в годині 10:30 ранку — похід до гроти, очолений ієрархами, бо вже о годині 11-ій перед полуднем коло гроти Архиєрейську Службу Божу відправить Митрополит Стефан Сулик як служитель і головний проповідник. Співслужителями-владиками будуть всі єпископи УКЦеркви в ЗСА. Можливо, що будуть і канадські Владики. Співслужителями є отці духовні: о. Архимандрит Віктор Поспішіл, о. шамбелян Патрикій Пащак, ЧСВВ, та інші. Проповідуватиме Владика Василь. На цій Ахриєрейській Літургії посвятять особливу таблицю Тисячоліття, пам'яткову плякету, виготовлену з цієї світлої нагоди.

В полудень, о 12-ій годині, ще в час, коли коло гроти лунатимуть набожні співи багатьох хорів разом з масами вірних мирян із ближчих і дальших парафій УКЦ з ЗСА, в каплиці св. Марії молитимуться на Службі Божій англійською мовою за молодь; служитиме о. Стефан Шафрон з чину Домініканів. В церкві св. Марії буде уділене Благословення для хворих о 1:30 по полудні. А вже півгодини після благословення розпічнеться Хресна Дорога під проводом отця Францисканина о. Маріяна Каволи, о годині 2-ій по полудні.

О 3-ій годині по полудні йтиме Велична процесія до гроти з Марійськими хоругвами, подобами Чудотворних ікон Богоматері, та Її святим саваном-покровом — Марійською плащеницею. В Процесії: ієрархи, духовенство, монахи і черниці з усіх українських монаших згромаджень і численні представники різних церковних і світських установ та паломники. Присутні візьмуть участь в прикінцевій урочистості — Молебні українською мовою, головним служителем якої буде Владика М. Кучмяк. Проповідуватимуть на Молебні — українською мовою о. Богдан Лукій, англійською — о. Теодор Гуманицький. Закінчення відпустових церковних відправ — і прочани під вечір прямуватимуть до своїх засобів транспортації після того, як автобуси, автомобілі й інші вози поблагословлять о 5:30 годині по полудні священики для безпечної подорожі домів.

Так Марійський Рік буде закінчено в День Ювілею Тисячоліття Християнства в Україні-Русі і про цю урочистість — Святу прощу і обновлення у вірі довго пам'ятатимуть вірні УКЦ в Америці.

В Гантері...

(Закінчення зі стор. 1)

„Воскресну пісню", „Богородице Діво", „Аллилуя" — композитора Ігоря Соневицького й молитву „Владико неба і землі" з опери „Запорожець за Дунаєм" — С. Гулака-Артемовського. Зі щирою вдячністю дякували присутні співачці за одушевлене виконання. Українським гимном закінчено свято.

Приготування мистецької частини і фортепіяновий супровід був у руках композитора д-ра І. Соневицького, який вже декілька років надає тон музичним починанням українського Гантеру, защо йому належиться подяка.

В хорі „Барвінок" виступали: Л. Андрусишин, Г. Вербинець, Л. Зелик, О. Кобзяр, К. Ковшевич, Л. А. Лопатинська, О. Магоцька, В. Смик, Н. Соневицька, М. Шумило, О. Яковів. Залю гражди була прикрашена картинами українських мистців, переважно з релігійною тематикою, що це виразніше підкреслювало святковість настрою.

Ню Йорк гідно відзначає Тисячоліття Християнства

Впродовж перших місяців 1988 року, року Тисячоліття Християнства в Україні, відбулося на терені Ню Йорку вже кілька імпрез та акцій, що були гідним відзначенням того світлого ювілею.

Вже саме проголошення цього ювілею посадником Ню Йорку було урочистим і гідним уваги. Відбулося воно в репрезентативній залі ратуші Ню Йорку з участю не тільки самого посадника Едварда Кача, але й інших високопоставлених осіб з адміністрації цього міста, в приявності кількох соток учасників і представників організацій з прапорами, при чому репрезентоване було духовенство обох наших Українських Церков.

В рамках програми, виготованої Метрополітальним Комітетом Ню Йорку для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні та при його фінансовій допомозі, була поставлена п'єса Івана Кочерги „Ярослав Мудрий", що віддзеркалювала велич нашої держави часів після прийняття християнства, у високо-мистецькому виконанні Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької.

З ініціятиви Комісії публічних зв'язків названого комітету, а зокрема завдяки великому трудові Варки Бачинської, не тільки в різних місцях околиці Ню Йорку, але й інших стейтах Америки, видніли великого формату афіші, що голосили правду про Тисячоліття Християнства в Україні. Копії таких афішів у зменшеному форматі будуть в найближчому часі на стінах публічних автобусів на терені Ню Йорку.

Не можна поминути мовчанкою, що вже в місяці лютому відбувся у великій і репрезентативній залі Лінколн Центру в Ню Йорку величавий концерт відомого американського хору з Атланти разом з симфонічною оркестрою Метрополітальної опери в Ню Йорку, і солістами світової кляси, заходом Фундації ім. Мазепи під протекторатом Крайового Комітету для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні і у співпраці з УНСоюзом.

Не менше величавим, а при тому незвичайно імпозантним і многолюдним та незвичайно пропагандивним для УКЦеркви було молитовне відзначення хрищення України, що відбулося у катедрі св. Патрикія в Ню Йорку під кінець травня ц.р. в рамках програми, випрацьованій Метрополітальним Комітетом, завдяки заходами Владики Василя Лостена, що, як Єпископ Стемфордської дієцезії, є також членом Почесної Президії нашого комітету, беручи в його працях дуже активну участь, як також великій гостинності й прихильності до нашого народу й Церкви Кардинала Джана О'Коннора.

Багаточисельна участь вірних, священиків, єпископів й інших високих достойників, а між ними й особистого відпоручника Папи в особі Кардинала Агостіно Касароли, як державного секретаря Ватикану, творили прекрасне враження. При тому промови, що їх виголошено при тій нагоді, не могли не викликати прихильного й будуючого відгомону в пресі, радіо та телевізії. Це молитовне відзначення було направду дуже доброю пропагандивною серед неукраїнського світу для УКЦеркви і українського народу.

Згідно з плянами нашого комітету відбулося таке молитовне відзначення нашого Тисячоліття Християнства також у грецькій православній катедрі в Ню Йорку, в тиждень пізніше, з участю вірних так Православної, як і Католицької Церков, духовенства та єпископів, а зокрема екзарха Грецької Православної Церкви в ЗСА, Архиєпископа Яковоса, що передав також привіт від Вселенського Патріярха Дімітріоса. Сталося це завдяки заходам Владики Всеволода, Єпископа Української Православної Церкви, що також є членом Почесної Президії нашого комітету та в його праці бере чинну участь.

Та перед нашою громадою ще велике завдання в другій половині цього ювілейного року якнайкраще вив'язатися із наложеного на себе обов'язку з здійсненні дальших плянів.

Згідно з плянами Метрополітального Комітету є ще такі імпрези перед нами:

• Маніфестаційний здвиг з Медісон Сквер Гарден, заплянований на суботу, 24-го вересня ц.р. з такою програмою: спільний Молебень з участю ієрархів та духовенства наших Церков; виступ визначних осіб американського й українського світу; мистецький монтаж у виконанні танцювальних груп під кермою хореографа Роми Прийми-Богачевської та Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької. Початок здвигу о годині 3-ій по полудні.

• Ювілейний бенкет у великій репрезентативній залі готелю Валдорф Асторія — заплянований на неділю, 30-го жовтня ц.р., з виступом українського мішаного хору „Думка". Початок о год. 4-ій по полудні.

• Концерт української релігійної музики в Карнегі Голл, заплянований на неділю, 20 листопада ц.р., у виконанні українського дівочого хору „Веснівка" з Торонто, українського чоловічого хору „Прометей" та українського метрополичого хору з Філядельфії, як також українського мішаного хору „Думка" в Ню Йорку, при співучасті баса Метрополітальної опери в Ню Йорку Павла Плішки та Мелянії Купчинської, скрипка. Початок о годині 2:30 по полудні.

Також слід згадати, що впродовж цілого року відбувається в Українському Музеї в Ню Йорку виставка „Дерев'яні храми України".

Зі сторони Метрополітального Комітету Ню Йорку для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні заклик до українського громадянства Великого Ню Йорку й околиці — вз'яти якнайчисленнішу участь в запланованих імпрезах і показати світові, що ми гідні імени українців — вірних своїй Церкві й народові!

Н. Н.

Владика Єфрем посвятив приміщення бразилійського банку

У середу, 1-го червня, керівник філії Кредитового національного банку в Куритибі запросив Владику Єфрема посвятити приміщення цієї філії.

Після 4-ої години, коли банк перестав приймати клієнтів, всі службовці зібралися внизу (обширні приміщення банку складаються з нижньої частини і ще два поверхи). Тоді Владика Єфрем почав молитвою у супроводі вибраних співаків з мішаного церковного хору при українській католицькій Церкві Різдва Божої Матери під керівництвом маестра Адама Барана. Зворушливо було бачити, з якою увагою слухали службовці враз з керівництвом цю церемонію в українському візантійському обряді. По закінченні молитви Владика Єфрем почав посвячувати приміщення банку, а хор співав українські релігійні пісні.

Варта зазначити, що централя банку знаходиться в місті Сао Пауло. Крім централі там є 22 філії. А за кордоном банк має одну філію в Ню Йорку, одну в Жеоржетовн — Кайман Айландс, і одну в Лондоні.

Це все є доказом, наскільки український візантійський обряд зачаровує бразилійців і взагалі всіх чужинців. Будьмо горді з нашого обряду, дотримуймось нашої віри, продовжуймо наші традиції, а найголовніше — плекаймо нашу рідну українську мову, бо мова наша — це життя українського народу, яке так силуються знищити наші вороги. Але український нарід живе і переможе!

Керівник банку і директори сказали Владиці Єфремові: „Ми не розуміли ваших слів, але ваша Літургія посвячення в супроводі кількох осіб з вашого церковного хору в чотири голоси так глибоко нас зворушила, що прямо наші душі піднеслися аж до неба і Бога".

Д-р Михайло Рубінець

Малий...

(Закінчення зі стор. 2)

хворобу суглобів подібну до хронічного ревматовидного артриту, але з високою гарячкою, хворобу яка не реагувала на лікування цієї недуги. Довідавшись, що діти часто перебували в сусідньому лісі, почав цікавитись різними можливими переносниками хвороби, зокрема маленькими кліщиками, які сідали на тілі дітей, а які теж часто жили на шкірі лісових мишей та серн. Досліджуючи оці маленькі кліщі ляброраторійно, знайшов у них в 1982 році бактерії подібні до бактерій спірохет, які є причиною важкої венеричної хвороби сифілісу. Оці спірохето-подібні бактерії є причиною цієї нової хвороби Лайм.

Звичайно, місяць після вкушення людини таким зараженим кліщем появляється гарячка з характеристичною висипкою зачервонених плямок на шкірі хворого в середині яких можна завважити маленькі бліді заглиблення. Тоді хворий попадає в якийсь летаргічний стан з деякою штивністю карку, подібно як при запаленні мозку. Такий образ хвороби є найбільше характеристичний та виступає у біля 70 відс. хворих. Звичайно болі й опух виступає у колінних та гомілково-кісткових суглобах. У 18 відс. випадків ці спірохети атакують мозок з об'явами важкого енцефаліту (запалення мозку), а в 10 відс. атакують серце.

На щастя згадані епірохето-подібні бактерії є дуже вразливі на всякого роду антибіотики такі як тетрацикліни, якщо лікар поставить вчасно діягнозу згаданої хвороби. Навіть у дещо запізнених діягностично випадках згадана хвороба піддається лікуванню, хоч вимагає далеко довшого часу та сильніших давок антибіотиків.

Очевидно йдуть вже тепер великі науково-лябор採торні заходи для створення та випуску на широкий ринок специфічної щепленки чи вакцини. Рівночасно провадяться досліди над засобами знищення тих кліщів. Ляборaторні досліди сечі та шукання в ній якоїсь проби (юрін тест), яка б давала можливість лікарям вчасно розпізнавати згадану інфекційну хворобу. А тим часом найкраща рада для літників, що люблять ходити до лісу чи тих людей, що живуть біля лісу, до нього не ходити, а якщо хтось туди іде, то вбирати довгі штани чи довгі панчохи для охорони шкіри ніг до яких найскорше чіпаються кліщі, особливо у вчасно-ранніх чи пізно-пополудневих годинах. Якщоб зявились подібні до описаних вгорі об'яви, то треба про свої прогулянки по лісі поінформувати лікаря.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДІТИНИ

Друга...

(Закінчення зі стор. 2)

нескладні життєві справи з обмеженим засобом слів. Це мова, про яку образово-поетично кажуть, що вона „виссана з материним молоком". Щоб її піднести на вищий рівень, треба до неї додати трішки „сметанки", ошліфувати її, збагатити, урізноманітнити. Допомагає в цьому освіта, наполеглива праця над собою. Тоді людина доходить до вершин мови, до „софістикованої" мови, яка не є привілеєм ніякої окремої мови.

Тому „софістиковано" можна висловлюватися не тільки мовою країни поселення, але й українською. Адже маємо свої високі школи, виклади, семінари, де дискусії відбуваються українською мовою, нею пишуть докторські дисертації й складають риґорози. Маємо наукові праці українською мовою, маємо передових письменників, твори яких перекладені чужими мовами, і, навпаки, твори чужих авторів із будь якої ділянки знання можна адекватно перекласти українською мовою, навіть таку тяжку, заплутану й засекречену мову як дипломатичну, вправні перекладачі передають дослівно нашою мовою. Трапилося мені бути на науковій доповіді японського вченого, який плавкою українською мовою говорив про стан українастики в Японії. Він же був і перекладачем творів Шевченка.

За польської окупації тодішнє покоління наших молодих людей студіювало по-польськи, а багато вчилося в заграничних високих школах, проте виростала інтеліґенція, яка могла висловлюватися рідною мовою на найвищому рівні. Чи тоді молодь мала заскорузнути на „кухонному" рівні мови або на рівні мови „виссаної з материним молоком?" Знаємо, що так не було, бо інакше ми були б досі народом-примітивом. Отже відпадає твердження, буцім то всі мови, з виїмком української, є „софістиковані", й тому молодий українець, вихований у чужинецькому університеті, не може „софістиковано" володіти рідною мовою. Насправді ж не може — бо не вміє, бо не завдав собі труду опанувати її досконало.

Саме „софістиковане" знання мови країни свого поселення ще не означає, що дана людина приносить користь своїй громаді. Це залежить від вдачі, від психічної структури людини, чи вона екстроверт — тобто наставлена на зовнішній світ, чи інтроверт — цебто замкнена в собі, контемплятивна, або еґоцентрична й обмежується тільки до особисто-родинних і приватних справ, до виконування своїх професійних обов'язків, чи тримається засади „моя хата скраю". Це „софістиковані" суспільні трутні.

Є й такі типи людей, що досконале знання мови країни свого поселення вживають на шкоду власної спільноти.

Корінь лиха, що освічені люди українського покоління обмежуються до „кухонної мови", лежить у їхньому прагматичному підході до мови: „Навіщо мені її знати, навіщо вона мені потрібна, як із неї ніякої користи не маю?" Ці люди не усвідомляють собі, що знати досконало або хоч задовільно українську мову — це священий обов'язок кожного українця і кожної українки, де б вони не жили, яку б освіту не здобули, якої б кар'єри не добилися.

Питання, чому українська молодь, яка володіє українською мовою, поміж собою розмовляє мовою країни поселення, вимагало б окремого обговорення.

